BRÁZDA

ČASOPIS NEPOMUCENSKÝCH ALUMNŮ

2/2009-2010

Děkujeme
všem, kteří ve svých modlitbách a obětech pamatují na všechny obyvatele naší koleje.

Zvláštní poděkování patří
P. Petru A Houškovi OFM, Leu Ge,
P. Štefanu Brindovi, Mons. Vojtěchu Šímovi,
P. Jaroslavu Nesvadbovi

a dalším, kteří nejen finančně podporují vydávání časopisu BRÁZDA

Obsah

Slovo úvodem	*Jiří Jeniš*	**4**
Kronika	*František Staněk*	**4**
TOMÁŠ KARDINÁL ŠPIDLÍK mezi námi	*Richard Čemus SJ*	**7**
„Ten, který zemřel, z mrtvých vstal…"	*Petr A. Houška OFM*	**9**
Dál při mně stůj…	*Petr Mecl*	**10**
Josef Olejník	*František Staněk*	**12**
Či není půst jaký já si přeji … ?	*František Koutný*	**18**
Dio oggi. Con lui o senza di lui cambia tutto.	*S. M. Paula SCB*	**19**
Do domu Hospodinova …	*Václav Ettler*	**22**
Potřebuje svět Supermana?	*Martin Sklenář*	**23**
Obruče	*Petr Mecl*	**25**
Život za oknem	*S. M. Heřmana SCB*	**26**
Gratulace	*Petr Mecl*	**28**
Comics - Konrád a Libor X.	*Jiří Bůžek*	**30**

Brázda: Časopis nepomucenských alumnů

Redakce: František Staněk, Petr Mecl, Vojtěch Loub, Jiří Jeniš

Upozornění: Za obsah příspěvků odpovídají jejich autoři!

Adresa: **Pontificio Collegio Nepomuceno**
Via Concordia, 1
00183 Roma
Tel.: 0039-06-772 657 1
e-mail: brazda@nepomucenum.it

Datum vydání: 26. 3. 2010

Slovo úvodem

Milí přátelé naší koleje a našeho časopisu. V době uzavírání a distribuce toho čísla stojíme na prahu našich největších svátků, jejichž rychlý příchod mě trochu zaskočil. Ano, připravujeme se v životě na mnoho věcí, ale sled událostí má prudký spád. V podobném duchu se odehrává také poslední ročník studia některých z nás. A já si zde v těchto řádcích dovolím představit svého nástupce ve vedení časopisu Brázda, protože nastal čas předat otěže někomu dalšímu, vybrat si nástupce. Na další časový úsek převezme jeho vedení Vojta Loub, bohoslovec prvního ročníku teologie, studující za brněnskou diecézi. Jemu a všem spolupracovníkům přeji Boží požehnání a všem čtenářům radost z jejich úsilí.

A co tedy toto číslo přináší? Již tradiční kroniku, která připomene, co se událo v koleji od vánočních prázdnin. Otec spirituál nás seznámí s nejčerstvější velkou událostí v koleji, totiž s postní rekolekcí, kterou nám dával otec kardinál Špidlík. Velikonočně zaměřený je také příspěvek otce Petra A. Houšky. O odevzdání se a přijetí Boží lásky je příspěvek našeho spolubratra Petra, pro kterého je v těchto dnech toto téma velmi aktuální. František nám představí jednoho z kněžských vzorů, nedávno zesnulého Mons. Josefa Olejníka. Druhá polovina časopisu je tematicky pestřejší, otec vicerektor připomene proběhlou sbírku potravin, sestra Paula pro změnu jednu konferenci na aktuální téma: Bůh dnes. V závěrečné části jsou čtyři zamyšlení, první na téma „dům Hospodinův" od Václava, v dalším se Martin zamýšlí nad postavou Supermana. Petr se vrací k událostem před dvaceti lety a v poslední příspěvku se s námi podělí sestra Heřmana o radostný dotek přírody přímo za jejím oknem. A po gratulacích následuje již 11. díl legendárního komixu, na téma evoluce, z rukou našeho exalumna Jiřího.

Jiří Jeniš

Kronika

Milí čtenáři, do rukou se vám dostává nové číslo časopisu Brázda, a jak patří k tradičním zvykům, po úvodníku následuje Kronika. Co se vlastně událo od Vánoc?

Po mnoha náročných vánočních dnech naplněných návštěvami kamarádů, známých či rodinných příslušníků, jsme se setkali **6. ledna 2010** na svátek Zjevení Páně. Po slavnostní mši svaté následovalo žehnání pokojů, při němž nechybělo kadidlo, takže jsme celý den mohli cítit příjemnou vůni kadidla, jíž byla prodchnuta celá kolej.

Hned další den jsme se vydali do školy, abychom pokračovali v započatém semestru, který, bohužel, vždy vrcholí zkouškovým obdobím, které letos začalo **25. ledna**.

10. února, tedy ke konci zkouškového, když už jsme skoro všichni úspěšně ukončili semestr, jsme se my, seminaristi, vydali do Neapole. I když počasí vypadalo hrůzostrašně, všechno nakonec dobře dopadlo a my jsme strávili nádherný den plný krásných kulturních zážitků. Neapol skutečně patří k městům, které stojí za to vidět.

12. února napadla v Římě malá vrstva sněhu. Jistě, po tolika letech velký zážitek pro Římany. A nejen pro ně. I my jsme byli tímto „přívalem“ překvapeni, ale spokojeni, že jsme se alespoň částečně mohli cítit jako doma.

Po ukončení zkouškového období jsme se společně ztišili a prožili ve dnech **12. – 14. února** víkendovou rekoleci. Rekolekci vedl ředitel slovenské sekce Rádia Vatikán otec Peter Dufka, SJ. Meditovali jsme o víře, naději a

lásce.

V neděli večer jsme se setkali s ostatními Slovany při slavení slavnosti sv. Cyrila a Metoděje v basilice sv. Klementa, po níž jsme se šli pomodlit k hrobu sv. Cyrila. Mši svatou a následné pohoštění letos režírovali Chorvati.

Začátek druhého semestru letos připadl na **15. února**.

Nedlouho potom, **16. února,** jsme oslavili památku sv. Agáty mší svatou v kostele sv. Agáty, která je titulárním kostelem otce kardinála Špidlíka.

V pátek **26. února** se konalo na Orientálním institutu setkání k výročí 90. let kardinála Tomáše Špidlíka, na němž promluvili zástupci Institutu i lidé kardinálovi blízcí. Otec kardinál čišel spokojeností, nechyběla ani pověstná anekdota, kterou nakonec pronesl. Mohli jsme si ovšem všimnout, že jeho zdravotní stav se zhoršil, a proto bych chtěl i touto cestou poprosit o modlitbu za něj.

27. února jsme se zúčastnili již tradiční Raccolty, kterou pořádá Banco alimentare, při níž se shromažďuje jídlo, které posléze tato organizace rozdává potřebným.

Pro některé z nás byl **2. březen** důležitým dnem, protože jsme učinili další krok na cestě ke kněžství. Tři z nás totiž přijali z rukou otce biskupa Radkovského službu lektorátu a jeden bratr přijal kandidaturu.

12. – 14. března jsme se pohroužili do ticha postní rekolekce, kterou vedl otec kardinál Špidlík. Rozjímali jsme na témata hřích, zpověď, pokání. Vážíme si toho, že si na nás udělal čas, i když ho to stálo nemalé síly, ale malý refektář zaplněný dychtivými posluchači byl snad pro něj radostnou odměnou. Rekolekci jsme zakončili slavením 4. neděle postní, tedy neděle Laetare.

„Velikonoční prázdniny“ letos začínají **26. března**, kdy většina obyvatel koleje odjede do svých domovů, aby oslavili největší svátky v roce, svátky vzkříšení našeho Pána.

František Staněk

TOMÁŠ KARDINÁL ŠPIDLÍK mezi námi

V sobotu 13. března dostala kolej Nepomucenum velký dar. Zavítal mezi nás otec kardinál Tomáš Špidlík, aby vedl březnovou duchovní obnovu. Všichni jsme cítili, že není pouhým hostem, který přichází na návštěvu, ale že se vrací domů, mezi své, jako otec do vlastní rodiny. Vřelý vztah k nám všem vyzařoval z jeho slov i z jeho tváře. Vždyť strávil v Nepomucenu téměř 40 let života a tak mu dům a jeho obyvatelé přirostli navždy k srdci. Není proto divu, že ve svých promluvách zaznělo téma Božího otcovství. Byla to skvělá příprava na čtvrtou neděli postní, při které se letos čte podobenství o marnotratném synu, které je vlastně podobenstvím o milosrdném otci.

Do tohoto rámce zasadil otec Špidlík postní témata *hříchu, pokání, zpovědi*. Ukázal, jak každý hřích vzniká z pokušení, ze zlé myšlenky, která nepatří k nám, ale přichází „zvenčí“ a není tudíž hříchem do té doby, než se s ní ztotožníme. To se děje svobodným souhlasem, kterým otevíráme dveře srdce, bohužel často bez rozlišení, myšlenkám všeho druhu. Co je pouhou fantasií, či chtíčem, se pak stává realitou. Zlé myšlenky sice z hříchu pocházejí, k hříchu mohou vést, ale hříchem samy o sobě nejsou. Hříchem se stávají teprve v okamžiku, kdy jim dáme souhlas, přijmeme je za své a dovolíme jim vstoupit do srdce, odkud pak, podle slov evangelia, vycházejí všechny „nepravosti“, ať už ve skutcích, či jen v myšlenkách. Zlo vchází do světa skrze nás a naši svobodu. Otcové pouště vypozorovali určitou dynamiku v pronikání zlé myšlenky do srdce a shrnuli ji do pěti fází: 1. ponoukání, 2. rozmlouvání s podsunutou myšlenkou, přičemž člověk zvažuje, zda má tuto myšlenku rozvíjet či nikoliv, 3. zápolení, odpor vůči ponoukání, 4. svobodný

souhlas s pokušením, 5. vášeň neboli otroctví.

Jedno je jisté: první fázi není v lidských silách vyloučit. Myšlenky nám budou „přicházet“, podle kohosi dokonce ještě deset minut po smrti. Jisté je i to, že z morálního hlediska je důležitý jen konsens, tedy souhlas. Hřích je vědomé a dobrovolné přestoupení Božího zákona. Nicméně otec kardinál poukázal i na to, že je třeba vést duchovní boj proti zlým myšlenkám už v zárodku a „useknout jim hlavu“, jak hadovi, sotva se jen přiblíží. To je smysl všech těch, umělci často jako neskutečné obludy znázorňovaných, „pokušení svatého Antonína“, jak o nich čteme v jeho životopisu, sepsaném sv. Atanášem. Doráželi na poustevníka Antonína halasně, ten však vyšel ze své cely a pravil: „Kdyby jste byli skutečné šelmy, stačila by jedna z vás na to mne rozsápat, že jste ale pouhé fantazie, je vás zapotřebí celý regiment“. A byl klid!

Jen tak – odvahou se špetkou humoru – si člověk udrží v srdci ráj, ve kterém rostou krásné rostliny Božích inspirací, které nás zvou ke spolupráci na kreativním Božím díle našeho osobního povolání. To pak poznáváme a rozvíjíme neustálým dialogem s živou osobou Boha Otce, skrze Syna v Duchu svatém, tedy modlitbou. Duchovní život v pojetí kardinála Špidlíka tak přestává být moralistickým suchopárem a stává se uměním, plným barev, dynamiky a života, prostě tužbou a radostí vytvářet věci nové. Každý z nás je povolán k tomu být umělcem a vymalovat svým životem nezaměnitelnou, jedinečnou ikonu Krista, který tak vstupuje skrze nás do světa. K tomu je však zapotřebí stálé připravenosti zachytit Boží inspiraci, která vystupuje z hlubin srdce, sídla Ducha svatého v nás. Abychom si však mohli být jistí, že k nám mluví Boží Duch a ne naše vlastní představy a vášně, musíme pokáním srdce očisťovat a stát na stráži u jeho brány. Teprve když umlčíme nereálné fantasie zlého, budeme schopni, tak jako Adam před hříchem, „slyšet Boha v ranním vánku“.

Přesně 15 let poté, co pater Špidlík dával na pozvání Jana Pavla II. exercicie římské kurii, přišel dát rekolekci nám do Nepomucena. Nenacházíme lepších slov jak mu poděkovat, než ta, která pronesl sám Jan Pavel II. na závěr vatikánských exercicií 11. března 1995: „Nakonec chceme otci

Špidlíkovi poděkovat, že nám vše dával s velkou jednoduchostí. Často hovořil s humorem: během těchto cvičení nechyběl ani úsměv. A to je dobré znamení". Otče kardinále, i my děkujeme!

Richard Čemus S.J.

„Ten, který zemřel, z mrtvých vstal..."

„Vstal jsem z mrtvých a jsem stále s tebou...". Těmito slovy, která jsou ohlasem 139. žalmu, začíná mešní liturgie slavnosti velikonoční. Vzkříšený Kristus jako by se obracel v jasu velikonočního rána na svého nebeského Otce, který je jeho největší láskou a jehož vůli vždy plnil – až k smrti na kříži. Je to výraz vítězoslávy, zvolání plné radosti a štěstí, tak odlišné od bolestného výkřiku na kříži. Je to projev té nejvyšší kontemplace, kdy Kristovo oslavené lidství nazírá na Otce, noří se do hlubin božství. Ve Velikonočním chvalozpěvu se zpívá, že je vskutku blažená noc, která směla znát čas a hodinu, kdy Kristus povstal z říše zemřelých. Arnošt Hello píše ve svých „Podobiznách svatých", že veliké věci jsou obklopeny tichem. Kristovo vzkříšení je skutečností, která sice vyrůstá z pozemských dějin, ale zároveň tato nejposvátnější skutečnost je přesahuje. A tak to, co se tehdy odehrálo mezi Otcem a Synem, je navždy zahaleno rouškou tajemna: můžeme však oprávněně tušit, že to byla vzájemná komunikace lásky.

Zmrtvýchvstání znamená, že oslavený Kristus je už trvale ve slávě svého Otce, a proto i jako člověk má plnou účast na jeho svrchovanosti. Avšak to neznamená, že by vzkříšením Pán Ježíš unikl do jakési vznešené izolovanosti, do nějakého posvátného odloučení. Právě naopak: po svém vzkříšení je na cestě ke svým bratřím. Přímo jej to pudí – lidsky řečeno -, aby se s nimi setkával. A tak velikonoční událost má jakoby dva rozměry: Kristus je ve slávě Otce, ale přitom je na cestě k nám.

Přichází k apoštolům, dává se jim poznat, stýká se s nimi na lidské rovině, slaví s nimi společenství stolu, jí s nimi a pije, dává jim možnost, aby si ohmatali jeho rány. „Po svém utrpení jim poskytl mnoho důkazů, že žije: po čtyřicet dní se jim zjevoval a mluvil o Božím království...", čteme na počátku Skutků apoštolských (Sk 1,3).

Zmrtvýchvstalý se ještě plněji projevuje jako dobrý pastýř, který hledá ztracenou ovečku. Vzpomeňme zvláště na Marii Magdalénu, na Tomáše!

Bývalá hříšnice, ze které kdysi Pán vyhnal sedm zlých duchů (Mar. 16,9), prožívala těžce velkopáteční trauma a první den po sobotě spěchá ke hrobu ještě před východem slunce. Odvalený kámen a prázdný hrob navodí

myšlenku, že někdo tělo ukřižovaného odnesl. Nakonec se setkává se Vzkříšeným. Poznává jej ve chvíli, kdy ji osloví jménem: „Maria!“ Tak jí nikdo jiný neříkal, všichni ji nazývali Magdaléna, mnozí s nádechem opovržení. Jen dobrý pastýř volá své ovce jménem. A ony jdou za ním (Jan 10,3.4). Vzkříšený Pán, který proniká do nejtajnějších záhybů lidské duše, probouzí v této ženě to nejlepší, co dřímá v její duši, a svěřuje jí poslání: „Jdi k mým bratřím…“ (Jan 20,17). Maria Magdaléna má zvěstovat učedníkům, že Pán žije.

Tomáš byl realista, chce mít všechno jako na dlani. Nicméně jeho láska k Pánu je veliká, a proto i bolest nad bolestnou smrtí je nesmírná. „Podívej se na mé ruce, vztáhni ruku a vlož ji do mého boku a nebuď nevěřící, ale věřící“, říká mu Vzkříšený, když za ním přichází. Nevíme, zda to Tomáš skutečně udělal, možná že v tu chvíli už důkazů nepotřeboval, ale víme, že vyznává svou víru: „Pán můj a Bůh můj!“ (Jan 20,27.28)

Petr oplakávající své zapření dostává možnost odprosit svého Pána. Dojemnost tohoto okamžiku můžeme jen tušit na pozadí sdělení: „Pán skutečně vstal a zjevil se Šimonovi.“ (Lk 24,34). A zármutkem ovládaní učedníci emauzští, jimž se rozhořelo srdce v Ježíšově společnosti, poznali svého Pána při lámání chleba (Lk 24,35).

Vzkříšený Pán žije neustále ve své církvi, jejíž cesta dějinami se podobá cestě do Emauz. Je přítomen především ve svém slově a v eucharistii. Je přítomen v ostatních svátostech a také prostřednictvím Ducha sv., Zastánce, Pomocníka, Utěšitele. „Já jsem s vámi po všechny dny až do konce světa!“ (Mt 28,20). Je na cestě ke každému z nás, aby vždy nově a plněji vstupoval do našeho života a přetvářel nás ke své podobě. Záleží na tom, jak se mu otevřeme. „Hle, stojím u dveří a klepu. Kdo uslyší můj hlas a otevře dveře, k tomu vejdu a budu jíst u něho a on u mne…“ (Zj 3,20).

Petr Alkantara Houška OFM

Dál při mně stůj…

Trvalo to několik dní, než jsem dočetl knihu o „faráři světa“, papeži se stálým úsměvem. Bylo to nádherné čtení. Poprvé jsem se s ním osobněji setkal v devadesátých letech v kryptě pod bazilikou sv. Petra. Na tom místě dnes už není. Skleněná rakev v blízkosti papežského oltáře je vždy obklopena lidmi. Procházejícími skupinkami turistů, sedícími lidmi ponořenými do modliteb, vzpomínek… Snažím se vždy aspoň chvíli u něho postát nebo posedět. Na papíře slovo *nemoc* vypadá banálně. Jaká vnitřní síla Tě provázela, abys tu svou statečně nesl? Setkáváme se sice jen skrze slovo, film nebo chvilky zamyšlení v bazilice, ale lásku člověk cítí i bez fyzické přítomnosti. Může, proto-

že „Bůh je láska“.

Až nepochopitelná se ta Boží láska může někdy zdát. Jako před deseti lety, když jsme se vraceli od lůžka umírajícího kamaráda, kněze. Pár dní nato vešel do domu radosti. Přijeli jsme ho posílit, zatímco jeho slova těšila nás. Měl sílu, kterou nedával ze sebe. „Čím se naplní duše Tvá?“

Otec Josef pomalu skládá malý korporál. „…Neboť beze mne nemůžete dělat vůbec nic … Pane, kam bychom šli?“

Závažná slova. Tak závažná, že je nemůžeme přijmout jinak než s pokorou. Opravdovou pokorou. Ty jsi, Pane, ve všem s námi. Kdo z nás však bere to *jít za Tebou* do krajnosti. Nad rakví s odcházejícím přítelem si uvědomujeme vlastní pomíjivost, kterou nám dáváš jako dar. Nemuset lpět na svém lidství, zkušenostech či hodnostech, ale v nejvyšší míře pokory se Ti odevzdat. Člověk je schopen takové pokory, potkal jsem ji v jedinečném a laskavém knězi, kterému jsi před pár dny otevřel svoji láskyplnou náruč. „Dobrořeč duše má, Hospodinu.“

Slovům v našem životě přisuzujeme různou důležitost, máme k nim různý vztah. S některými si při jejich vyslovení pohráváme na rtech, k jiným se chováme netečně, další nás provokují a některá si zakazujeme říkat nebo vůbec jen myslet. Ale ona sama nebo jejich obsah nezmizí, když je eliminujeme ze slovníku. „Slova, slova, slova, drátěná oka úzkosti…“

Jednou budeme skládat účet ze všech našich slov. Pak se ukáže jejich pravá hodnota. Někdy ale Bůh nečeká a požaduje takový kontrolní mezisoučet. Například ze slov našich modliteb. I po mně ho nedávno chtěl. Jako by říkal, proč se bojíš? Nebo svou modlitbu, se kterou se ke mně obracíš každý večer, nebereš vážně? Jsou to jen slova? Do Tvých rukou, Pane, dávám, celý svůj život. A uvnitř sebe sama pocítíte obrovský pokoj. I slova lékaře pak neznějí jako planá útěcha, protože dostala svou pravdu, pravdu, kterou přijímáš z Jeho rukou. Každá maličkost se může stát těžkou a nepřekonatelnou, když jsme na to sami. Proč mít strach, je-li Bůh opravdu s námi? (srov. Ř 8,31) „Co zkoušel jsem nést sám, teď dát Ti smím a vstát.“

Proč přemýšlím a píši o slovech? Původně jsem měl přece psát o vztahu k nemoci? Jsem přesvědčen, že to spolu úzce souvisí. Všechny lidi z řádků, kterými jste prošli, spojuje právě nemoc, kterou přijali a trpělivě s ní žili nebo žijí a slovo či slova, kterými povzbuzovali nebo povzbuzují druhé. „Buď vůle Tvá.“

Slovo může být jako prchavý okamžik. Vyřkne se a není. Zapadne a nikdo si na něj nevzpomene. Může být ale také jako věčnost. Stálé, neměnné a přesto neustále živé. Taková jsou Boží slova. „Mnohokrát a mnohými způso-

by mluvil Bůh…“ (Žd 1,1) Ale nemluví jen On. Nechává mluvit nás, naslouchá a stává se naším partnerem a my jeho (srov. Lk 1,38). Ten rozhovor se táhne přes tisíciletí. A mohou zde zaznít i ta slova, která mají zákaz vstupu do naší „běžné“ komunikace. Právě zde se přes vzdálenosti nesou slova, která podpírají druhé. Modlitby, o kterých se možná nikdy nedozvíme a můžeme za ně jen vděčně poděkovat, protože přinášejí klid duši. „S každým trápením…“

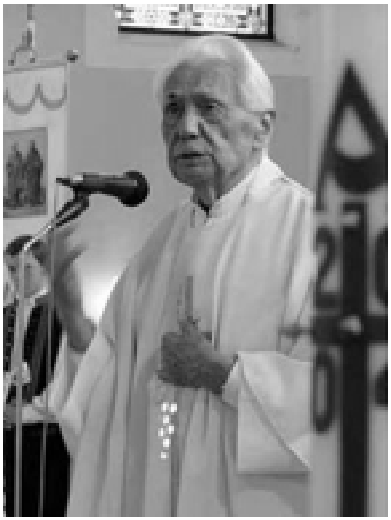
Sílu některých slov si někdy uvědomíme zcela nečekaně. Naplnění Duchem není jen záležitost jeruzalémských letnic. Je to realita našeho každodenního života. V Jeho síle jsme schopni se ptát i na věci, kterých se možná bojíme. V Jeho síle jsme schopni přijímat odpovědi, o kterých jsme byli přesvědčeni, že je nikdy neuslyšíme. A konečně - v Jeho síle jsme schopni hovořit o tom dále s jinými. S pokorou přijetí Boží vůle pro tento okamžik, s vědomím, že On mě v tomto okamžiku neopouští a bude se mnou i v těch dalších. „Chválím Tě srdcem svým…“

Petr Mecl

P.S. V textu jsou použity úryvky křesťanských písní. Omlouvám se autorům, které jsem nepožádal o svolení.

Josef Olejník

Často se letos mluví o roce kněží. Máme dokonce před sebou jeden vzor, sv. Jana Maria Vianneye. Kněze, o jehož svatosti není pochyb. Ale přece jen jeho svatost může být dnešnímu člověku trochu vzdálená. Kdo je vlastně světec? Především je to člověk, který dodává určité době to, co potřebuje, vyvažuje to, co chybí. Nejde tedy o to, jestli je nebo není dokonalý, to je ostatně jenom Kristus, ale zda se snaží žít opravdově, zda se snaží naslouchat Božímu hlasu, či jestli se snaží stát se potřebným pro ty, které má vedle sebe. A právě mezi tyto osobnosti patří i P. Josef Olejník, který pro nás, podle mého názoru, může být velmi inspirativním vzorem kněžského života.

Mons. Doc. Mag. Josef Olejník, papežský prelát, se narodil 1.7. 1914 v osadě Květná, která patří do obce Strání, dnes ve Zlínském kraji. Dětství a mládí prožíval jako

obyčejný vesnický kluk. Studoval arcibiskupské gymnázium v Kroměříži, kde se zamiloval do sborového zpěvu.

Poté vstoupil do kněžského semináře v Olomouci. Přímý vliv na jeho formaci měla příkladná rodina, kde vyrůstal spolu se třemi sourozenci. Mnoho jej ovlivnil farář P. Stanislav Spáčil.

Po studiích teologie na Cyrilometodějské bohoslovecké fakultě v Olomouci přijal 5. července 1938 kněžské svěcení. Po roční kaplanské službě ve Vsetíně jej poslal arcibiskup Prečan studovat do Říma na Pontificio Istituto di Musica sacra. Po získání titulu magister gregoriánského chorálu (Magister cantus gregoriani – magna cum laude) se chtěl vrátit do ČSR, což se mu nepodařilo, protože vypukla válka. Začal proto studovat kompozici na témže institutu a dosáhl licenciátu kompozice posvátných zpěvů (Licenciatus in composizione sacrorum concentuum – magna cum laude). Dále už netoužil studovat, protože chtěl raději pomoci vlasti, a tak se přihlásil do československé zahraniční armády (sloužil 9 měsíců v Británii). I tam založil sbor a v závěru jeho služby v armádě bylo náplní jeho práce pouze zpívání.

Po válce byl otec Olejník jmenován vicesuperiorem Olomouckého kněžského semináře, kde také vyučoval zpěv, a zároveň ustanoven kaplanem u sv. Michala. Když zaujal místo lektora liturgického zpěvu na Cyrilometodějské bohoslovecké fakultě, byl velice neúprosný ve svých požadavcích. Odmítá předchozí způsob vyučování zpěvu, kdy do 5. ročníku přišel některý z kněží, který měl „dobrý hlas“ a naučil budoucí kněze zpívat prefaci a Ite, missa est. Samozřejmě se to mnohým bohoslovcům nelíbilo, ale poznali, že s o. Olejníkem prostě nehnou. Postupem času je o. Josef uvolněn z povinností vicesuperiora a věnuje se plně bohoslovcům po stránce hudební. Nakonec i světící biskup Stanislav Zela, který tehdy působil jako kancléř fakulty, uznal, že hudební vzdělání má mít odpovídající místo na fakultě.

V r. 1950 byl seminář zavřen. P. Olejník odmítl učit v novém semináři v Praze, protože nepřistoupil na normalizační kompromisy, a proto jej z dalšího působení ve školství vyřadili. Byl ustanoven administrátorem v Andělské hoře v Jeseníkách, kde po 18 let ve velmi náročných podmínkách spravoval několik farností a kostelů.

Po uvolnění v r. 1968 se o. Olejník vrátil do Olomouce a začal učit v obnoveném semináři. Od r. 1972 učil také v Litoměřicích, a to až do r. 1975, kdy mu odňali státní souhlas a byl poslán do důchodu.

Vyučovat opět začal v 1990, kdy působil na obnovené olomoucké bohoslovecké fakultě jako odborný asistent liturgického zpěvu. Kromě toho po-

řádal semináře a kurzy pro laickou veřejnost a vtahoval všechny aktivně do liturgické hudby. Mnozí vzpomínají na P. Olejníka jako na rázného učitele zpěvu, který jasně věděl, co vyžaduje. Avšak zpěváky často upoutal zapálenou katechezí, kdy s horlivostí a s vnitřním zapálením vykládal význam zpívaných písní. To samozřejmě neplynulo z ničeho, ale z jeho hlubokého prožívání kněžství a odevzdání se zcela do služby.

Pro nemoc hlasivek v roce 1996 ukončil svou aktivní činnost v oblasti církevního zpěvu. Aktivně pracoval do svých téměř 82 let a pak se věnoval do posledních chvil zhudebňování liturgických textů. Byl vyhledávaným duchovním vůdcem a zpovědníkem i díky své pokoře!

11. července 2009 odešel na věčnost ve věku 95 let člověk velkého formátu, jenž byl obdarován četnými dary a ty zprostředkoval i nám. Kéž bychom dokázali zachovat a rozvíjet dál jeho dílo, které v každém okamžiku směřuje k oslavě Boží. Bůh je pravda a krása, které je třeba se dotýkat. Proto se ho dotýkejme oběma rukama. Tou jednou skrze poznání Boha a tou druhou skrze umění.

Teď bych chtěl ještě něco málo napsat o jeho hudební tvorbě. Co ho k ní přimělo? Kdy a proč otec začal psát?

Otec Josef napsal mnoho skladeb, skládaných osobitým stylem. Drtivá většina z nich byla psána „ad hoc“, ke konkrétní liturgické slavnosti. De facto celou svou tvorbu zasvětil hudbě liturgické, ale nejen to.

Už když mladý kněz Josef studoval v Římě, začala se v „pokusných“ skladbách (tehdy většinou různé úpravy chorálu) projevovat jeho originalita. Ne vždy jej kantoři chápali, mnohdy ho také kritizovali za přílišnou odvážnost.

Nakonec ale otec dostudoval, a to velmi dobře!

Otec Olejník nikdy nepomyslel na to, že by se měl stát skladatelem. Hospodin to ale naplánoval jinak. Začátky jeho tvorby můžeme vidět již v armádě, kde upravoval písně pro mužský sbor.

První opravdu vlastní skladbou se stává *Svatý Michaeli, Archanděle*, zkomponovanou v roce 1948 na popud tehdejšího spiri-

tuála olomouckého semináře a dnes Služebníka Božího P. Antonína Šuránka. Tato modlitba se v semináři zpívá dodnes!

Po uzavření semináře v roce 1950, tedy během let, kdy P. Olejník působil v tvrdých podmínkách v Andělské Hoře, zrála velice jeho kněžská spiritualita a v jeho hudbě se začíná projevovat typický charakter a specifičnost. Nikdy se nesnížil k primitivismu! Právě zde, v Andělské Hoře, vznikla jeho Česká mše z Andělské hory (ordinárium č. 502, které všichni známe), která se rozšířila při tzv. „liturgických dnech", pořádaných v 60. letech v Ostravě, Olomouci a Kroměříži.

O. Olejník často zdůrazňoval důležitost a prožitek mše. Před každým nácvikem měl své místo věroučně-katechetický výklad mše svaté a funkce, kterou v ní zpěv má. Jeho duch a nadšení pro hudbu bylo prodchnuto nehasnoucí energií, která se dala do služeb Nejvyššího. Ze setkání s ním mnozí odcházeli ohromeni a zároveň povzbuzeni pro liturgický zpěv, který podle něj nemá být jen formální, ale plný života, protože při mši svaté s námi zpívá celé nebe a je to oslava Boha, jenž se v tuto chvíli dotýká našich srdcí a my máme možnost dotknout se Jeho. Samotná mše svatá není tedy pouhým obřadem ale výrazem lásky a naděje, kterou je třeba z celého srdce vyzpívat. A to platí jak pro scholisty, tak boží lid v lavicích. Zdůrazňoval fakt, že hudba v kostele mám mít vysokou úroveň a je třeba se přibližovat dokonalosti, i když dokonalé vše bude až v nebi.

Často samozřejmě narážel, jak už to při zavádění nových věcí bývá. Mnohem snadnější, a bohužel mnohdy i často, se velmi rychle ujmou laciné a bezcenné popěvky, téměř vždy odbyté slovy: „Aspoň něco" nebo „Raději toto, než nic". Proti tomu ovšem o. Olejník rázně bojoval.

Jeho hudba nepatří mezi nejjednodušší, čehož si byl on sám vědom, a proto povzbuzoval varhaníky (můžeme říci i všechny, kdo se nějakým způsobem starají o hudbu), aby se na mši svatou připravovali. Nikdy nechtěl sklouznout k líbivosti a popularitě a v jeho tvorbě není patrná módnost, nechybí ovšem modernost! Proto má jeho styl šanci přetrvat.

Od roku 1966 se mohou při liturgii mimo latiny používat i texty v moderních jazycích. Začínají se tedy převádět liturgické texty do hudební řeči. Mnozí, a ze začátku i otec Olejník, se snaží chorální nápěvy „napasovat" na češtinu. Magistr ale hbitě pochopí, že češtině to neprospěje a gregoriánskému chorálu to spíše uškodí (už jen z důvodu jiné melodiky češtiny a latiny). Zde nesmíme obviňovat otce Josefa, že se snažil odklonit od chorálu, naopak, ač to zní paradoxně, chorál zachránil, protože ten měl být dále zpí-

ván v nezměněné formě latinsky.

Otec Olejník tedy vytvořil naprosto novou hudební řeč, kterou velice ocenili benediktínští mniši v Beuronu, především proto, že vycítil melodická a rytmická specifika češtiny. P. Gröp píše: Jeho princip, že se mateřská řeč a latinský gregoriánský chorál nesnášejí, je jedině správný – u nás v Německu, žel Bohu, není respektován… Myslím tedy, že se Mgr. Olejníkovi podařila homogenní jednota mezi řečí a zpěvem, a těším se bez závisti, že našel příklad nové církevní hudby, který působí přesvědčivě. Jistě to záleží také na řeči: Vaše řeč je asi zpěvnější než naše."

Díky otci Josefovi dneska můžeme zpívat celou mši svatou. Bohužel, mnohdy jenom můžeme, ale nezpíváme, protože nechceme. Zde bychom si mohli vzít příklad od svých odloučených bratří, kteří snad více pochopili, že zpívané slovo má větší účinnost jak pro zpěváka, tak pro posluchače.

Často hrajeme a zpíváme jeho ordinária, žalmy a písně. Paradoxně ale neexistuje žádný systém, podle kterého Olejník pracoval. Málo kdo ví, že první žalm, zhudebněný ještě podle starších překladů, je pohřební žalm *Pán je můj pastýř, nic mi neschází*, který otec zkomponoval k pohřbu své maminky.

P. Olejník nikdy neplánoval, že napíše žalmy na každý den v liturgickém roce, hudbu k nešporám pro každou neděli, propria k pohřbu a několika svatým… Tím jeho dílo dosáhlo obrovských rozměrů a stalo se světovým unikátem. Snad nikdo na světě nemá tolik zhudebněných textů ke mším svatým.

Jistě se jedná o dílo požehnané, protože někteří z blízkých spolupracovníků otce Josefa vyprávějí, že žalmy často meditoval. Proto rádi mluví o promeditované hudbě.

Otec Olejník má samozřejmě osobitý styl, který ne všichni přijímají s nadšením. Jeho odpůrce můžeme rozdělit do dvou skupin: ti, kteří to myslí upřímně, mají prostě jiné oblíbené skladatele, a ti, kteří ani neví proč, což je často spojeno se zlobou a jakousi nenávistí. Tím se ovšem potvrzuje opravdovost díla, protože téměř všichni velikáni hudby museli trpět neuznání ze strany odpůrců.

P. Josef patřil k opravdu pokorným lidem, což mohu potvrdit i vlastní zkušeností. Mnozí říkají, že prosazoval jen svá díla, ale toto se nezakládá na pravdě, jak dokazuje i zkušenost Zdeňka Pololáníka. Ten o setkání s ním mluví velice pozitivně: „P. Olejník nám přehrál svoje České ordinárium a chtěl slyšet moji Liturgickou mši. Byl ke mně vlídný, nešetřil uznáním a povzbuzením. Toto setkání bylo začátkem našeho celoživotního přátelství.

Nepreferoval vlastní skladby na úkor jiných. Naopak, vytrvale povzbu-

zoval k nové tvorbě, ale dokázal každou práci spravedlivě posoudit. Nechtěl, aby v kostele zněla hudba nehodnotná, nebo špatně připravená. Proč by takovou hudbu měli věřící slyšet? Sám byl ochoten přijet a nacvičit svoje ordinárium s pečlivostí sobě vlastní kdekoliv, kam byl pozván. Odtud pramenila domněnka, že preferuje svoje skladby. Skladatele naopak vybízel k tvorbě pro potřeby liturgie. Sám jsem od něho slýchával. Pište nové a nové nápěvy. Liturgie musí žít a ne letargicky ustrnout na opakování stejného. Jeho slova slyším jako dnes."

A co na závěr? Všichni se asi shodneme na tom, že když jsme spokojeni a všechno se nám daří, je nám do zpěvu. Zpěv totiž umí nejlépe vyjádřit pocity, ale také radost, díky atd. Možná bychom neměli opomíjet, že mše sv. je také Eucharistia (díkuvzdání)! A proto zpívejme, Pán si to skutečné zaslouží…

František Staněk

Či není půst jaký já si přeji … ?

Ne jen zbožné úkony zbožnosti v pečlivě vyčištěných klerikách a nažehlených rochetách – i ty k tomu patří, když nejsou prováděny okázale a bez ducha – jsou projevem naší postní přípravy na Velikonoce. Hned na začátku postní doby prorok Izaiáš představuje přednostní Boží zalíbení ve formě postu. Připravujeme se prožít Velikonoce. Vítězství Boží nad hříchem, nad zlem, které vede ke smrti, Vítězství, kterému předcházelo vydání se Božího Syna, jeho obětování se za nás, rozdání se pro dobro člověka.

Naše postní snažení je také v neuzavření se do sebe, ale v podání ruky na pomoc tomu, který potřebuje pomoci. **„Či není půst, jaký si přeji, (spíš) toto: …Lámat svůj chléb hladovému, …"** Je vhodné si přečíst celý úryvek z Izaiáše 58,1 – 9, samozřejmě i další.

Tento Izaiášův verš mi vždy zní jako motto při každoroční sbírce potravin pro potřebné, které v Římě pořádá organizace „Banco Alimentare" – tedy Potravinová banka. Letos v sobotu 27. února byla jubilejní desátá a naše kolej Nepomucenum se účastnila poosmé této aktivity. Dá se říci, že už jsme

profesionální sehraný tým tzv. „equipe“, ve kterém jsou každoročně noví členové a plynule se předávají zkušenosti. Ve dvou směnách – dopolední a odpolední – jsme se tedy zapojili do akce, jíž se účastnilo **3100** dobrovolníků, kteří v **268** supermarketech v Římě prosili nakupující, aby ke svému nákupu přidali něco z vybraných trvanlivých potravin. Ty pak po zaplacení odevzdávali do speciálních sáčků našim výběrčím, kteří byli připraveni s nákupními vozíky za pokladnami.

Všechny vybrané potraviny se pečlivě třídily do krabic, zapisovaly se počty plných krabic a ty se pak odvážely a předávaly do určených sběrných skladů na okraji Říma ve farnosti, která disponuje velkým sálem. Celkem **250** vozidel se podílelo na svážení krabic, kterých bylo letos **23457** což je asi **282728 kg.**

Místem aktivity Nepomucena je supermarket **SMA** na blízkém náměstí **Piazza dei Re di Roma**; první směna začíná v 8,00 hodin, druhá ji střídá ve 14,00 hodin a trvá až do uzavření supermarketu v 21,00 hodin. První směnu zajistili převážně kněží a druhou převážně bohoslovci, kteří obzvláště jsou velmi dobře sehraným týmem.

Den konání každoroční sbírky bývá obvykle na začátku postní doby. Proto mi tak živě vyvstává ta souvislost s Božím slovem tlumočeným Izaiášem. Je to praktické lámání chleba hladovému. Je to i značný výkon, který stojí věnovaný čas, překonání přirozeného studu se postavit do role prosícího, řekněme i kus sebezáporu atd. Je vyvážený pocitem dobrého neokázalého skutku vůči neznámým potřebným, ale také ve většině případů poznání pozitivního přijetí této akce ze strany klientů, ochotných přispět na pomoc— a tak se může sbírka stát pro každého z nás obohacením o novou zkušenost.

František Koutný

Dio oggi. Con lui o senza di lui cambia tutto.

Kdo byl nebo v současné době je v Římě, ví, že zde není nouze o přednášky a konference na různá témata, na různých místech současně. O velkém množství nabídek se můžeme dozvědět z internetu, plakátů a propagačních letáčků. Mezi mnoha jinými hned na první pohled mohl zaujmout jeden takový prospekt s působivým vyobrazením tmavomodré noční oblohy, poseté množstvím hvězd a s jasnou kometou letící z levého horního rohu dolů do pravého rohu a s rovněž poutavým nápisem: *Dio oggi. Con lui o senza di lui cambia tutto*. Jednalo se o jeden ze způsobů, jak dát širší veřejnosti na vědomí, že CEI – Italská biskupská konference, neboli Výbor kulturního projektu

CEI, pod vedením svého prezidenta kardinála Camilla Ruiniho pořádá ve dnech 10. – 12. prosince 2009 Mezinárodní Sympozium na téma: *Bůh dnes. S ním nebo bez něho se mění všechno* nebo by se mohlo také říci, že *s ním nebo bez něho je všechno jiné.* Z programu prospektu se dalo vytušit, že půjde o významnou událost. Sympozium mělo začít ve čtvrtek 10. 12. v 15 hod. Hlavní společné části měly být v Auditoriu na Via della Conciliazione a pak diskuze na více místech současně, v Hotelu Columbus na téže ulici, v Andělském hradě a v jedné z blízkých budov university LUMSA (*Libera Università Maria SS. Assunta*).

První sekce Sympozia pod názvem *Bůh víry a filosofie* byla zahájena v Auditoriu čtením z Listu sv. Apoštola Pavla Římanům, kde mělo vyniknout, že existenci Boha lze poznat i ze stvořených věcí. Byl přečten pozdravný dopis papeže Benedikta XVI. Zde mezi jiným papež zdůraznil, že otázka Boha je i pro naší dobu centrální. Dnes se často tíhne k tomu, aby byl člověk redukován na jednu dimenzi, a to na dimenzi horizontální, a nepokládá se za podstatné, aby se člověk otevřel Transcendentnu. Vztah s Bohem je pro člověka esenciální a úkolem církve a křesťanů je, aby v dnešním světě zpřítomňovali Boha a pomáhali lidem se Bohu otevřít. V kulturní a duchovní situaci, v jaké žijeme, vzrůstá tendence odsunout Boha do soukromé sféry a považovat ho za vedlejšího, zbytečného nebo ho explicitně odmítnout. Papež napsal, že si z celého srdce přeje, aby sympozium přispělo k odstranění strachu, který brání dnešnímu člověku otevřít se Bohu, který nikdy nepřestane klepat na naše dveře a také že i zkušenosti z nedávné minulosti nás učí, že když se Bůh vytratí z horizontu člověka, lidstvo ztratí orientaci a riskuje sebedestrukci.

Kard. Angelo Bagnasco, janovský arcibiskup a prezident Italské biskupské konference, mezi jiným v úvodní řeči pronesl, že téma tohoto sympozia: *Bůh dnes. S ním nebo bez něho se mění všechno*, bylo zvoleno jako odpověď na výzvu papeže Benedikta XVI., který řekl, že *když Bůh chybí, když není brán v úvahu, když Bůh není přítomný, chybí buzola, která ukazuje souhrn všech vztahů k najití cesty a směru, kterým se má jít. Bůh! Musíme znovu přinést do tohoto světa reálnost Boha, učinit ho známým a přítomným.*

Starosta města Říma, Gianni Alemanno, se v krátkém pozdravu dotkl toho, že podporuje akce tohoto typu, protože si on jako politik uvědomuje, že mnohé záležitosti jsou velice těžce řešitelné a některé nejsou řešitelné vůbec, pokud v člověku není nic, jako je např. náboženství a Bůh. Kardinál Camillo Ruini řekl, že zde půjde i o dialog mezi věřícími a nevěřícími, a také poznamenal, že ještě nikdy neviděl sál tak plný, když se mělo mluvit o Bohu. Nebylo se čemu divit, protože na sympoziu bylo více než 2 500 účastníků.

Uvítací část uzavřel filosof, teolog a emeritní prof. mnichovské university Robert Spaemann.

Během další části se pokračovalo v Auditoriu na téma *Bůh v kině a v televizi*; v areálu university Lumsa na téma *Bůh v literatuře a poesii*, v Andělském hradu se diskutovalo o *Bohu v knihkupectví* a v Hotelu Columbus při diskuzi o *Bohu a duši* Giacomo Canobbio představil svou knihu *Il destino dell´anima. Elementi per una teologia*, Morcelliana 2009. Kniha pojednává o tom, že křesťanská teologie pod slovem duše chápala současně identitu člověka a jeho poslední úděl. Odolá tento antropologický model před objevy neurologických věd, které všechny duchovní funkce redukují na *myšlení*? Výzvou k napsání této knihy byl naturalistický redukcionismus. Cílem autora je znovu promyslet funkci a význam pojmu duše. G. Canobbio je prezidentem Italské teologické asociace a profesor systematické teologie na universitě v Miláně.

Druhý den a zároveň v druhé sekci s názvem *Bůh v kultuře a kráse* promluvil benátský patriarcha, kardinál Angelo Scola, na téma *Konec modernity: zastínění a návrat Boha.* O *Kráse a posvátnu* promluvil novinář, spisovatel, filosof a profesor z university ve Virginii, Roger Scruton a o *Bohu v názorném umění včera a dnes* diskutoval historik umění a ředitel Vatikánských muzeí Antonio Paolucci s Mons. Gianfranco Ravasi.

Při třetí, odpolední sekci, s názvem *Bůh a náboženství* byly předneseny projevy *Problém monoteism* a *Náboženství a bohové*. Pak ten, kdo měl zájem o téma *Bůh v hudbě včera a dnes*, mohl zůstat v Auditoriu a zaposlouchat se do tónů živě provedené hudby. Současně v Hotelu Columbus představil Emanuele Severino svou knihu *A Cesare e a Dio. Guerra e violenza in controluce*, Rizzoli 2007. Okruhem tohoto setkání bylo *Bůh a násilí*. Na universitě Lumsa probíhala diskuze nad knihou *Creation or Evolution. Do we have to choose?*, Monarch Books 2008, s jejím autorem, slavným biologem a ředitelem Faraday Institutu, Denisem Alexandrem, který tímto způsobem chce povzbudit čtenáře, aby věřili, že Kniha Božího Slova a kniha přírody může jít pevně a harmonicky vedle sebe. K prohloubení tohoto tématu máme k dispozici i dvě internetové adresy: *www.faraday-institute.org* a *www. testoffaith.com*. Okruh této diskuze byl *Stvoření a/nebo evoluce*.

V sobotu dopoledne na téma *Bůh a evoluce* promluvil profesor matematiky a biologie na Harvardské universitě, Martin Nowak, pak mezi jinými astronom, ředitel Vatikánské hvězdárny a šéf Observatory´s research group na Universitě v Arizoně, George Coyne, vystoupil s tématem *Bůh stvořitel universa v evoluci*.

Tuto čtvrtou a poslední sekci v sobotu po poledni uzavřel Mons. Rino Fisichela, který mimo jiné citoval J. B. Metze, který v jedné své závěrečné řeči v roce 1993 řekl, že krize, která zasáhla evropské křesťanství, není na prvním místě nebo výlučně církevní krizí... Tato krize je hlubší, nemá kořeny jen v situaci samotné církve, tato krize se totiž stala krizí Boha. Mohlo by se to vyjádřit asi takto: náboženství ano, Bůh ne a toto *ne* není ani tak myšleno kategoricky ve smyslu ateismu, protože v dnešní době již Bůh není ani tak popírán, ale spíše je neznámý, anonymní. A právě na tomto sympoziu mělo 58 významných osobností možnost diskutovat na téma Bůh ze strany filosofie, teologie, vědy, umění, krásy a literatury. Termín Bůh je totiž jedno z nejužívanějších slov na zemi, často však s různými, odlišnými a někdy i protichůdnými významy. Ale jestliže Bůh má hodnotu, pak to musí být univerzální hodnota a proto musí být dostupná pro všechny. Věřící by neměli dopustit, aby pojem *Boha* svůj smysl ztratil. Také kosmologická cesta, i přesto, že je interpretována moderním způsobem, může otevřít nové horizonty k znovuobjevení Boha. Zde R. Fisichela citoval papeže Benedikta XVI., který řekl, že také dnes universum nepřestává pokládat otázky, na které pouhé pozorování nedokáže dát uspokojivé odpovědi. Samotné přírodní vědy a fyzika nestačí. Analýza jevů, pokud zůstane sama v sobě uzavřena, riskuje, že představí kosmos jako nerozluštitelnou hádanku. Materií je vlastní srozumitelnost v tom stupni, že dokáže k člověku mluvit tak, aby jí chápal a zároveň ukazuje cestu, která jde také za fenomén věcí. Již Galileo řekl, že Bůh napsal knihu přírody v jazyku matematiky, a přece matematika je myšlení lidského ducha, jak stvoření chápat. Jestliže příroda je ztvárněna matematickým jazykem a jestliže člověk matematiku vynalezl, pak můžeme říci, že objektivní složení univerza a intelektová struktura člověka se shodují, subjektivní a objektivní pravda v přírodě jsou identické, je to jediná stvořitelská Inteligence, která spojuje obě tyto pravdy... (volný a zkrácený překlad Poselství sv. Otce Benedikta XVI. arcibiskupovi R. Fisichellovi, při příležitosti Sympozia na téma: *Dal telescopio di Galileo alla cosmologia evolutiva. Scienza, filosofia e teologia in dialogo*, 26 novembre 2009).

Všichni jsme si vědomi vztahu mezi krásou a Bohem. Umění, literatura, hudba, by vybledly a vymizely, kdyby Bůh neexistoval, umění by bylo jen plodem fantazie, bez vztahu k realitě, literatura a hudba by byly redukovány na verše a tóny, diktované pomíjivým pocitem, bez napojení na sílu osoby, které jsou určeny.

Také liturgické dění dovoluje, abychom zjišťovali, že Bůh nezůstává jako iluze, kterou si vytvořila lidská mysl, ale že je skutečností, ke které se

člověk může objektivně vztahovat na místech, která jsou posvátná. Dějiny náboženství zaznamenávají, že lidé už od prvopočátku vytvářeli tato posvátná místa a chrámy, které by jim pomohly vytvářet vztah s Bohem.

V tajemství a záhadách vlastní osobní existence, kosmu a vlastně všeho, co nás obklopuje, vznikají otázky, které se týkají smyslu a významu existence. Můžeme říci, že bez Boha bychom nebyli schopni chápat sami sebe a svou svobodu a neuměli bychom tuto svobodu správně používat a žít odpovědně. Je skutečně pravda, že s Bohem nebo bez něho se mění všechno.

s. M. Paula SCB

Do domu Hospodinova ...

Hlavní dominantou města nebo obce bývá v našich zeměpisných šířkách kostel, kaple či katedrála. Vysoká věž s hodinami, mohutné zdivo, majestátný portál a další architektonické prvky jsou typické pro většinu katolických chrámů v naší zemi. Vybudovaly je generace našich předků, na stavbě se se podílely nejrůznější místní řemeslné cechy často za podpory místní šlechty.

Po dlouhou dobu kromě bohoslužebné funkce plnily kostely i společenskou úlohu, neboť to bylo místo, kde se místní obec scházela, aby každého doprovázela při důležitých událostech lidského života. Hlavní církevní svátky a slavnosti měly pokračování v přilehlých ulicích a na náměstí v podobě trhů, které měly klíčový význam pro fungování tehdejší „ekonomiky“. Nezanedbatelný společenský aspekt měla i poutní místa, kde bylo možné setkat se s rodinnými příslušníky či přáteli žijícími mimo nejbližší okolí, když si uvědomíme, že tehdejší náročný každodenní život se svou pravidelností a omezenost dopravních a komunikačních prostředků nedovoloval častější kontakt na větší vzdálenost.

Křesťanským chrámům nelze upřít rovněž jejich kulturní hodnotu. Sakrální umění přináší napříč staletími to nejlepší z dobové hudební, literární, malířské či sochařské tvorby. Kostel tak může zcela naplnit obě definice kultury podle literárního vědce a teoretika Raymonda Williamse, jenž kulturu odvozuje od „kultu“ - uctívání, nebo od „kultivace“ - rozvíjení lidských schopností a znalostí.

A jak je tomu dnes? Je paradoxem současnosti, že na velké části našich chrámů visí měděná tabulka umístěná Památkovým ústavem s názvem „Kulturní památka“, zatímco jinde v opozici ke kostelu stojí na druhém konci návsi nebo náměstí funkcionalistická stavba s prozaickým názvem „Kulturák“. Situace je taková, že našinec coby účastník zájezdu do kostelů či katedrál za-

vítá téměř pokaždé, ale ve vlastním městě o křesťanský svatostánek ani pohledem nezavadí. Naopak v běžné řeči se pro velkou námahu zažilo úsloví: „to je práce jak na kostele“, a křesťané pak nejsou „křesťané“, ale jednoduše „ti, co chodí do kostela“.

Po dvaceti letech náboženské svobody se všichni ptáme, jak znovu vzbudit v lidech zájem „o kostel“? Jak v vzbudit zájem o věci duchovní a přiblížit ostatním Boha? A také, kde najít alibi pro smutný pohled do statistik návštěvnosti bohoslužeb? Změny v moderní společnosti a světě vůbec se dějí tak rychle, že umět v danou chvíli správně zareagovat na aktuální situaci vyžaduje notnou dávku moudrosti a citu, někdy i pohotovosti a odvahy. A snad i toto jsou vlastnosti, které potřebujeme, abychom neodradili ty, kteří ke dveřím farního kostela přijdou sami od sebe.

Právě při vstupu do nejmenované české katedrály, kdy mě „přivítaly“ otlučené vstupní dveře a za nimi léta nečištěná rohožka, jsem si uvědomil skutečnost, jak zdánlivé „detaily“ mohou mít na vnímání člověka velký vliv. První dojem je rozhodující a **člověk hledající je člověk kritický**. Mezinárodní firmy to již pochopily velmi dobře. Automobilka Opel dokonce zveřejnila, že i zvuk obyčejného „zabouchnutí“ dveří může být zásadním faktorem pro výběr jejich vozu a rozhodla se zřídit vlastní testovací akustickou laboratoř…

Miliony korun církev vynakládá na opravy a údržbu kostelů. S přihlédnutím na počet a stav našich chrámů je to zajisté úctyhodné dílo spojené s nemalými oběťmi. Navzdory vší monumentálnosti a důstojnosti však nezapomínejme na „maličkosti“, které dokáží vytvořit z liturgického prostoru místo, kde se návštěvníci budou cítit dobře, a kam (nejen) věřící budou znovu a znovu přicházet s radostí.

Václav Ettler

Potřebuje svět Supermana?

Musím se vám přiznat, že poslední dobou jsem fascinován postavou Supermana, tak jak je vykreslen v seriálu „The new adventures of Superman“. Téma, které se v tomto seriálu vícekrát opakuje, je téma moci, resp. Supermanův postoj k moci. A právě tento rozměr na něm nejvíce obdivuji a neustále o něm medituji.

Možná si právě říkáte, že jsem se zbláznil, že jsem zvolil útěk do nesplnitelných snů… Vždyť lámat železo, prohlížet skrze zdi, či rychle se pohybovat neumím a nikdy ani umět nebudu. Meditace o Supermanově moci se tak může zdát jako určitý útěk od reality a nesmyslné snění. Mohl bych tedy nyní začít alegorizovat jednotlivé aspekty těchto Supermanových schopností, ale

to není mým cílem. To, co jsem na začátku napsal, je, že obdivuji Supermanův **postoj k moci** a to jak o tomto jevu hovoří tento seriál. A co mě tedy na tom tak fascinuje?

V seriálu se neustále opakuje pod různými obrazy myšlenka, že moc nesmí ovládat mě, ale že je třeba, abych moc ovládal já, aby tak byla prospěšná. Superman, který neovládá v blízkosti červeného kryptonitu svou moc, se stává nebezpečným pro své nejbližší, pro ty, které miluje, i pro celý svět, resp. přestává být sám sebou. Každý, kdo nějakým způsobem získává či má Supermanovy schopnosti, je postaven před otázku, jak tuto moc využít a mnohdy rovněž poznává, že v první řadě je třeba naučit se ji ovládat. A Superman je jediný, kdo se tuto jedinečnou moc naučil skutečně ovládat. Nezneužívá ji k ovládání světa, k vlastnímu prospěchu, ke mstě, k rádoby nastolování spravedlnosti, ale rozhodne se ji v každém okamžiku užívat ke službě druhým. Jak absurdní. Stává se silným a neporazitelným, když se stává pánem své moci – když ji ovládá (a tedy není ovládán jí) a když pomocí této moci (síly) slouží. Nejmocnější světa se rozhoduje, že nejmocnějším se stane ve službě. Jak je to podobné Kristu, Pánu světa, který, ač Mistr a Pán, když si byl vědom toho, že mu Otec dal všecko do rukou, vstal od stolu a začal apoštolům umývat nohy (srov. Jan 13,3. 5).

A co z toho plyne pro nás? Již jsme řekli, že Supermanovy schopnosti nikdy mít nebudeme. Přesto ale nemůžeme říct, že nikdy nebudeme mít žádnou moc. Vždyť každý člověk v různých okamžicích života má určitou moc, něco může. Záleží na tom, jak ji využije. Mnohdy se říká: „mám nad tebou moc“ a myslí se tím, že s tebou mohu naložit, jak se mi zlíbí. Je toto ale skutečně moc? Takový postoj může vést k tomu, že „ironizuji“ někoho, abych se cítil ještě mocnější, jistější, nebo se po někom „povozím“, abych mu ukázal, že já jsem ten mocný, silný, či si s někým „pohrávám“, abych mu ukázal jeho závislost na mně… I kněz má určitou moc. A jak ji využívá? Byl vysvěcen k tomu, aby v moci, která mu byla svěřena, druhým sloužil, anebo aby ukazoval svou nadřaze-

nost nad druhými, závislost druhých na něm…? Člověk, který toto dělá, není vskutku mocný, ale je otrokem své moci, ona mu vládne. Člověk není mocným ve chvíli, kdy nějakou moc má, ale až ve chvíli, kdy ji umí ovládat a užívat ke službě. Jen ten, kdo slouží, je mocný.

Superman, tento mocný muž, ve své službě podřizuje svou moc vyšším principům. Respektuje zákony, principy a procesy platné v zemi, kde žije. Nepovažuje se za vrchního zákonodárce ani za spravedlivého soudce. Jeho posláním je naplnit platné zákony a jim sloužit. I tímto pro nás může být vzorem. Vždyť kolikrát jsme zaměřeni ve své moci jen na sebe a na uplatňování vlastních principů a pravd. Já jsem ten, kolem kterého se vše točí, ten, který určuje pravidla, ten, který zneužívá svou moc ke mstě, k nemilosrdným soudům… Na Supermanovi však mohu vidět, že svou mocí musím sloužit vyšším Principům, nejvyšší Pravdě. Ona musí být vždy ukazatelem, který ji směruje správný směrem.

A jak zakončit tuto úvahu? Snad určitým přáním. Mým přáním je, aby svět byl plný takových Supermanů. Těch, kteří moc mají a umí ji správně užívat, kteří ji mají proto, aby mohli druhým sloužit.

Martin Sklenář

Obruče

„Za komunistů to bylo celkem jednoduché," zaslechnete možná ještě dnes. Věděli jsme kdo je kdo, věděli jsme proti čemu se stavíme. Ano, železná opona a přítomný „nesmrtelný" režim celkem jasně vytyčovaly linii, kde je „nepřítel".

Dvanáctý listopad roku 89 musel některým připadat jako sen. Opravdu jsme tady? Papež Jan Pavel II. pronáší kanonizační formuli a dcera malého národa v srdci Evropy, Anežka Česká, je postavena ke cti oltáře. Praskla první obruč, i když si to „nesmrtelný" ještě nepřipustí.

Druhá praská na Národní třídě o pár dní později. Linie, kde je nepřítel, je pořád jasná a je třeba proti němu pozvednout hlas, ne obušek. Mrazilo v zádech, když se Václavským náměstím nesly tóny hymny zpívané tisícihlavým sborem. Za pár let, asi tak deset, o tom budou studenti při maturitní zkoušce vyprávět stejně nezúčastněným hlasem, jako když budou muset pohovořit o středověku.

Kardinál Tomášek stál na katedře pražského arcibiskupa, před sebou zaplněnou katedrálu, ale i celý národ. Jeho rozhodným slovem puká další obruč. *V této důležité hodině zápasu za pravdu a spravedlnost v naší zemi*

jsem já i katolická církev na straně národa. (Homilie, 25. 11. 1989)

Opona spadla a jako by někdo neviditelným štětcem setřel frontovou linii. Sáhli jsme si na svobodu, okusili její chuť. Otevřel se nám svět, kde je ale nutné ke slovu svoboda přidat zodpovědnost. Mám zodpovědnost za svůj život, který žiji. Zvláštní, že? Obruče praskly, ale jako kdybychom stále hledali nepřítele. Orientace jako by byla stále obtížnější.

„Společnost ještě stále nese rány způsobené ateistickou ideologií a je často okouzlena moderní mentalitou hédonistického konzumismu, který vede k nebezpečné krizi lidských a náboženských hodnot a k rozmachu etického a kulturního relativismu," řekl Benedikt XVI. v pražské katedrále.

Písmo nás vybízí, abychom vše zkoumali, a toho, co je dobré, se drželi (srov. 1 Sol 5,21). Nejde o to, hledat nepřítele, ale hledat a nacházet Pravdu. A pro křesťany má pravda jméno: Bůh, i konkrétní tvář: Krista. (srov. Promluva Benedikta XVI. na setkání s politickými činiteli na Pražském hradě)

Hledáme-li pevný bod pro orientaci, bezpečné ukotvení, držme se Jeho. A to je i poselství sv. Anežky.

Petr Mecl

Život za oknem

V papežské koleji Nepomucenum, za oknem jednoho pokoje v přízemí, je krmítko pro ptáky, které předloni vyrobil a koleji věnoval pan Synek. Počáteční nedůvěra ptáků k nové věci byla překonána zvykem a kolem krmítka probíhá čilý ptačí ruch. Důvodem je dostupná obživa a možná i příležitost ke společenství.

První a základní složkou stravy byly rozety - duťáky, jedna jim vydržela na dva až tři dny. Darovaná semena slunečnic jsou více ceněna a nejvyšším standardem jsou půlky vlašských ořechů.

Zdejší ptačí skupina je nejpočetněji zastoupena *sýkorami*. Drobný čiperný pták, namodralá hlavička, žlutavé bříško, to je *sýkora modřinka*. Černá páska přes oko jak u jezevce jí dodává trochu mafiánský vzhled. Přelétá nenápadně z větve na větev, rozhlíží se bystře na všechny strany než se odváží do krmítka. Popadne sousto a hned odletí na blízkou větev, kde zobákem útočí do kořisti. Nikdy nezapomene otřít si pak zobák o větev. Podobně se chová její příbuzná, o něco silnější a kulatější, *sýkora koňadra*. Je asi známější pro výrazně černou hlavičku v kontrastu s bílými líčky a žluté bříško s černým proužkem. Když se jí kousek rozety mezi prsty už rozpadne a spadne na zem,

nepřijde vniveč. *Kos* se do krmítka nedostane, ale spadené sousto přivítá. Slunečnice má také rád, dokáže přistát na parapetu okna a zařádit si v misce se semeny. Jen to cvrnká o sklo, jak prská slupky. Zvědavého pozorovatele si prohlíží svým krásným černým okem s lemováním a když mu to stačí, uletí. Samička kosa má šaty skromnější, ošuntělejší, ani zobák tak nádherně žlutý a na okno se dosud neodvážila. Stačí jí důstojná promenáda po trávníku, po cestě, před vraty, mezi růžemi s ostatními kosy.

Sýkory jsou úžasní akrobaté. Zaklesnou se prsty do skořápky ořechu tak, aby zobákem mohly k jádru. Dokáží to v různých polohách, hlavou dolů, ocáskem nahoru, bříškem nahoru, ovšem nejraději jak datel na kmeni. Hlava se jim ztrácí v ořechu jak rychle a jemně tepou do tvrdého jádra a zapomínají kontrolovat okolí. Nevadí jim ani houpání ořechu v závěsu. Často teď na jaře přiletí v páru, jeden se už živí a druhý možná hlídkuje.

Ukázala se zde také *sýkora babka*, celá šedá, shora tmavě, zespodu světle, s černým šátkem na hlavě. Nezdomácněla, chodí ke konkurenci do prvního poschodí.

Zvonek zelený má zde asi celou početnější rodinu, nebo dvě rodinky menší. Poznat ho mezi větvemi není pro stárnoucí oko snadné. Prostě zelenožlutý malý pták se jen mihne a nechá vás přemýšlet, jestli nebyl náhodou hnědý, nebo šedohnědý s nádechem do olivové zeleně. Zaručeně má žlutý proužek jak zrcátko na křídle, i samička. Zážitek je vidět vybarveného samečka ze vzdálenosti tak 50 cm, jak si pochutnává na slunečnicích. To můžete jen žasnout, že ta žlutozelená je skutečná a žluté lemování složeného křídla je zářivé a dokonce má tak lemovaný i ocas zboku. A úplně jiný způsob zpracování semínka než sýkorka. Netepe do něj, vezme ho celé do zobáku, ten má krátký, ale silný, a jak to jen vyjádřit: pokouše ho?, proklepá ho?, zpracuje ho?, pak vyplivne dvě slupky a slupne zrno. Při odletu se ještě pochlubí žlutým zbarvením nad ocasem.

Šoupálek začíná své předvádění na kmeni tuje vždy zdola nahoru. Ně-

kdy si přidá ještě silnější větev, do krmítka nesměřuje. Slétne na úpatí stromu a znovu se posouvá vzhůru. Baví ho proťukat si ořech, který pro krátký úchyt je připevněný skoro těsně u kmenu. Prošťourává ho svým dlouhým úzkým zobákem a stává se na kmeni stromu neviditelný. Je drobný a šedohnědý kabátek se světlejšími proužky ho připodobňuje kůře stromu.

Vzácný návštěvník, velice drobný, skoro nepostřehnutelný, jen se kmitne ve větvích a spíš se dá tušit podle pohybu větví, že se tam skrývá, přece jen se dal nakonec poznat: *králíček*, možná obecný. Úplně nenápadný, hnědozelený, něžný, jako jeho jméno. Nápadná je na něm jen jedna malá ozdoba: oranžový proužek na temeni hlavy. Žádné číro, z ničeho nic na zcela prostém šatě taková jasná krásná ozdoba. Krmítko ignoruje, zajímá se o květy tují, alespoň působí tím dojmem, jak je zkoumá zobákem.

Vrabci se zde též někdy ukáží, pohašteří, ale jsou poměrně vzácní. *Holubi* se do zdejší oblasti odvážili jen jednou, když krmítko deštěm a větrem utrpělo úhonu a vysypalo se. Holubi rozumí červenému světlu – stop.

Ještě zde žije *střízlík*, potkáte ho v zahradě s krátkým zvednutým ocáskem, jak v menší skupince prolétá keři. Delší dobu se neukázala *červenka*, kontrolovala všechny práce na zahradě svým jasným výrazným okem v červeném zbarvení. Snad se neodstěhovala a má třeba jen něco jiného na práci.

Život má hodně projevů, díky krmítku pana Synka si to můžeme znovu připomenout a žasnout nad vynalézavostí dárce života.

s. M. Heřmana SCB

Výročí

85 let narození

21. 2. 1925 Mons. Štefan Vrablec
23. 3. 1925 Mons. František Rýpar

80 let narození

25. 4. 1930 Václav Plísek

75 let narození
5. 3. 1935 Tomáš Badovský

50 let narození
1. 2. 1960 Ján Košiár

Výročí našich biskupů

Arcibiskup ThLic. Karel Otčenášek, emeritní biskup královehradecký, ex alumnus Nepomucena
90 let narození 13. 4. 1920
65 let kněžství 17. 3. 1945
60 let biskupského svěcení 30. 4. 1950

60 let kněžství
23. 4. 1950 J.Ex. Josef Koukl

20 let biskupského svěcení
31. 3. 1990 J.E. Miloslav kardinál Vlk
31. 3. 1990 J.Ex. Vojtěch Cikrle
7. 4. 1990 J.Ex. Jan Graubner
7. 4. 1990 J.Ex. Josef Hrdlička
7. 4. 1990 J.Ex. František Václav Lobkowicz, O.Praem
7. 4. 1990 J.Ex. František Radkovský

Jmenování nového arcibiskupa pražského

Svatý otec Benedikt XVI. jmenoval dne 13. 2. 2010 v pořadí 36. arcibiskupem pražským **J.Ex. Dominika Duku, OP**, dosavadního biskupa královéhradeckého. Gratulujeme a pro jeho službu církvi a pražské arcidiecézi v modlitbě vyprošujeme hojnost darů Ducha svatého a stálou ochranu Panny Marie.

Zároveň Svatý otec přijal rezignaci **J.E. Miloslava kardinála Vlka** na pastorační vedení pražské arcidiecéze. Otci kardinálovi chceme poděkovat za jeho pastýřskou službu a přejeme a vyprošujeme Boží požehnání do další služby.

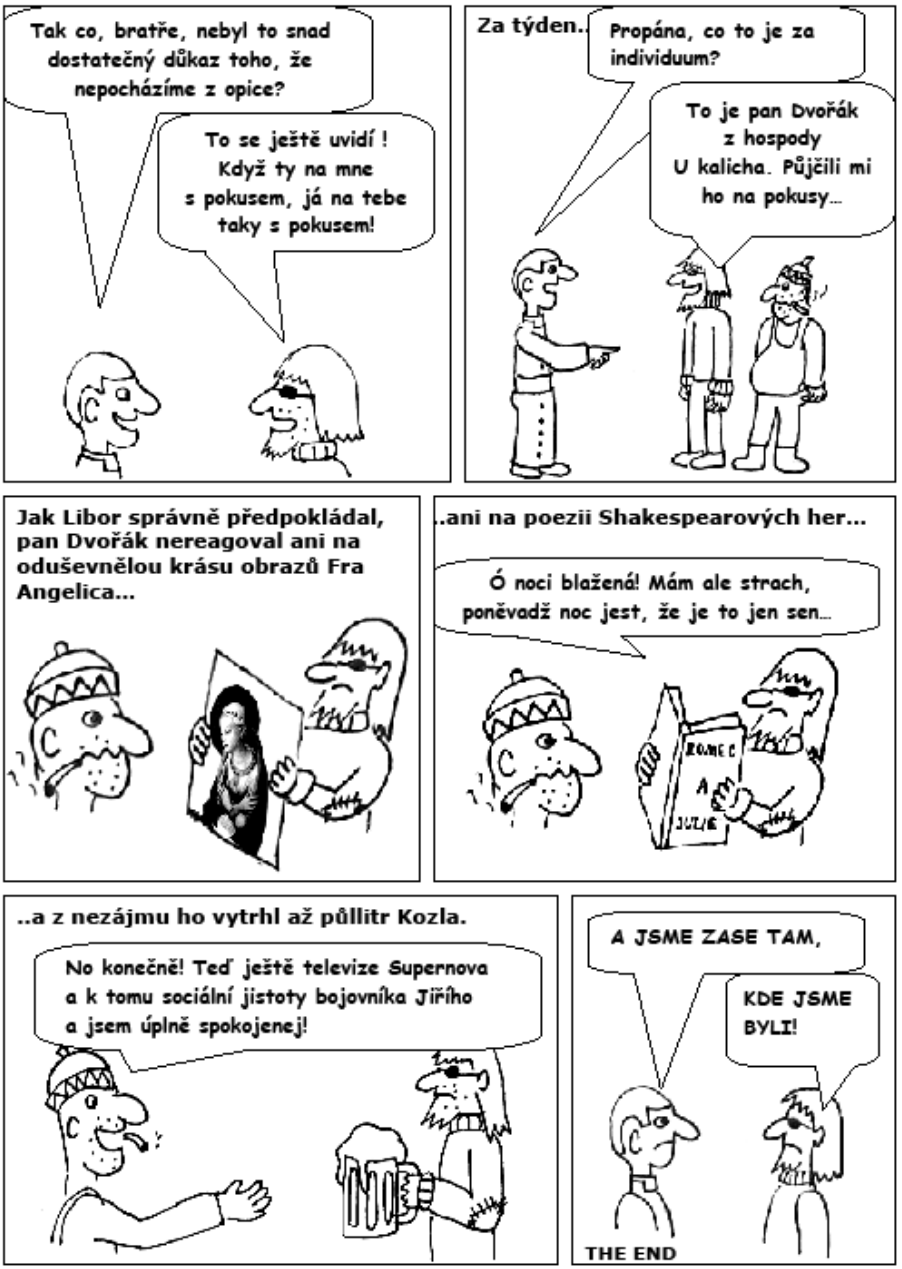
KONRÁD & LIBOR

11: Evoluce

píše a kreslí Kotěnočkin + Rusakov

Veškerá podobnost jmen je opět čistě náhodná.
Autoři se pro jistotu omlouvají všem nositelům příjmení Dvořák.

Tak co, bratře, nebyl to snad dostatečný důkaz toho, že nepocházíme z opice?
To se ještě uvidí ! Když ty na mne s pokusem, já na tebe taky s pokusem!
Za týden..
Propána, co to je za individuum?
To je pan Dvořák z hospody U kalicha. Půjčili mi ho na pokusy...
Jak Libor správně předpokládal, pan Dvořák nereagoval ani na oduševnělou krásu obrazů Fra Angelica...
..ani na poezii Shakespearových her...
Ó noci blažená! Mám ale strach, poněvadž noc jest, že je to jen sen...
ROMEO A JULIE
..a z nezájmu ho vytrhl až půllitr Kozla.
No konečně! Teď ještě televize Supernova a k tomu sociální jistoty bojovníka Jiřího a jsem úplně spokojenej!
A JSME ZASE TAM,
KDE JSME BYLI!
THE END

Vzchopte se, já jsem přemohl svět.
J 16,33

Opravdové prožití velikonočních svátků a hlubokou radost z Kristova vzkříšení Vám přejí alumni z Nepomucena.